

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na práci Mgr. Romany Tkáčové „Trestnoprávne aspekty porušenia práv k duševnému vlastníctvu“

Předložená práce obsahuje 123 stran vlastního textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, pěti základních kapitol a závěru. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Okruh použitých pramenů je mimořádně rozsáhlý a zahrnuje rovněž velkou řadu prací zahraničních autorů. Práce je doplněna několika vhodně zvolenými a ilustrativními přílohami. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky kladené na práce rigorózní.

Autorka si zvolila téma rozhodně netradiční a současně mimořádně náročné. Tato náročnost je dána především interdisciplinární povahou tématu, kde vedle hledisek čistě trestněprávních jsou analyzovány rovněž aspekty správní a civilní. Nadto problematika práv duševního vlastnictví je dosti specifická a současně náročná a méně známá oblast právní regulace. Kromě interdisciplinární povahy je náročnost tématu dána též použitím metody právní komparace s vybranými zahraničními úpravami. Metody odborné a vědecké práce, které autorka použila, jsou zcela odpovídající tématu a cílům, které si vytyčila. Z hlediska aktuálnosti se nesporně jedná o žádoucí a potřebné zpracování dané specifické problematiky.

Po stručnějším úvodu, ve kterém autorka charakterizuje především cíl a zaměření své práce, se nejprve věnuje v obecnější rovině institutu duševního vlastnictví a jeho právní ochraně. Již od počátku autorka ke zvolené tematice přistupuje z širšího teoretického pohledu, akcentujícího prolínání soukromoprávních i veřejnoprávních aspektů právní regulace. Přehledně je zpracována partie o pramenech právní úpravy. Poměrně obsáhlá část práce, věnovaná systematickému právu duševního vlastnictví, není rozhodně samoučelná, a to jednak proto, že jde o problematiku méně známou i právně erudovanému čtenáři, a jednak proto, že na poznatky zde uváděné pak autorka kontinuálně navazuje v dalších částech své práce.

Následující kapitola práce se zabývá ochranou práv duševního vlastnictví prostředky civilního a správního práva. Přehledně je zpracován rozbor nároků, jejichž ochrany se lze domáhat žalobami v řízení ve věcech občanskoprávních na podkladě ustanovení autorského zákona a občanského zákoníku. Vhodně je pracováno s judikaturou a s kazuistikou. Záslužně se autorka věnuje i méně známým prostředkům správního práva, jichž lze v určité míře využít při ochraně práv duševního vlastnictví. Výhrady k ochraně průmyslových práv prostředky správního práva jsou důvodné. Záslužně se v této souvislosti autorka v obecné i konkrétní rovině věnuje též mnohdy složitému vztahu mezi správními delikty a trestnými činy, a to zejména pokud jde o hraniční ukazatele. Pokud autorka v případech pochybností doporučuje aplikaci principu subsidiarity trestní represe, jde o názor, se kterým lze bezesbytku souhlasit.

Jádrem práce je kapitola třetí, zabývající se ochranou práv duševního vlastnictví prostředky trestního práva. Velice správně autorka hned úvodem zdůrazňuje princip ultima ratio trestní represe a kritizuje tendence po její hypertrofii, tedy svým způsobem zneužití prostředků trestního práva tam, kde postačují prostředky práva správního nebo dokonce prostředky soukromoprávní. Analýza vývojových etap právní úpravy výstižně postihuje klíčové mezníky i tendence vývoje právní regulace. Velice pečlivě a podrobně je zpracován rozbor zákonných znaků trestných činů podle § 268 až 271 trestního zákoníku. Citlivě a účelně je pracováno nejen s obecněji orientovanými literárními prameny, ale rovněž s relevantní judikaturou. Vhodně je podáván výklad demonstrován na vybraných konkrétních kauzách. Autorkou místy vznášené pochybnosti o vhodnosti právní úpravy jsou smysluplné.

Poslední dvě kapitoly práce jsou pak věnovány problematice duševního vlastnictví a právním prostředkům jeho ochrany v právním systému Spojeného království Velké Británie a Severního Irska. Na to pak navazuje pečlivě zpracovaná komparace s právní úpravou v České republice. Zde třeba hned úvodem připomenout, že složitost úkolu, který si autorka vytyčila, je dán mimo jiné též odlišnostmi systému common law a kontinentálního právního systému, jako odlišných typů právní kultury. Celkově pak autorka dospívá k závěru, že okruh chráněných zájmů je až na určité odchylky v zásadě obdobný, avšak česká úprava je přísnější pokud jde o požadavek úmyslného zavinění a na druhé straně mírnější pokud jde o sankcionování.

V závěru pak autorka stručně a výstižně shrnuje poznatky, ke kterým ve své práci dospěla. Stávající úpravu právních prostředků ochrany práv duševního vlastnictví považuje za dobrou a v zásadě dostatečnou, vyjma ochrany průmyslových práv prostředky správního práva. Výhrady má k poněkud nahodile a nesystematicky stanoveným sankcím za správní delikty. Drobnější připomínky v oblasti trestněprávní ochrany se týkají pouze ochrany práv průmyslových. Provedená komparace pak vyznívá příznivěji pro českou trestněprávní úpravu.

Celkově lze předloženou práci hodnotit jako velmi zdařilou. Autorka prokázala hlubokou znalost zvolené problematiky a jejích širších souvislostí. Dobře pracuje s literárními prameny a s judikaturou. Hodnotící soudy jsou podloženy relevantními argumenty. Jazyková a formulační úroveň je velmi pěkná. Autorka prokázala schopnost samostatné a odborné práce.

Po obsahové i po formální stránce předložená práce splňuje požadavky kladené na práci rigorózní a lze ji uznat jako práci rigorózní.

Při obhajobě práce by se autorka mohla zaměřit na otázku, zda a nakolik přichází u analyzovaných trestných činů svolení poškozeného jako okolnost vylučující protiprávnost.

V Praze dne 13.12.2017

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent